

znatraj univerzalne kulture razlik: toda zdaj tega ne morejo več početi, kajti neustavljivi pohod globalizacije pometa z vsemi razlikami in vrednotami, uva-
jajoč kulturo ali nekulturo popolne brezbriznosti.«¹¹

Preveč bi se oddaljili od naše teme, če bi še dlje sledili Derridaju in Baudrillardu v njihovih refleksijah velikih tem in konceptov. Pomembna posledica njune presoje – na podlagi percepcije, ki jo oblikujejo njihovi filozofski koncepti – je njuna jasna kritična formulacija zavrnitve različnih naivnih pričakovanj »boljšega sveta« po koncu obdobja hladne vojne. Drugače povedano: globalizacija je v obdobju po koncu hladne vojne prestrukturirala in deloma spremenila sama polja, v katerih se razlike oblikujejo kot spopadi vrednot, kultur in interesov. V nekoliko bolj dvoumni terminih lahko podamo več primerov, ki pojasnjujejo kaj to pomeni. Veljalo je, da bo padec komunizma prinesel demokracijo in v resnici jo je. Toda zgodnje navdušenje za človekove pravice, strpnost in ostale take univerzalne vrednote, nadoomeščajo rastoči nacionalizem in družbeno izključevanje. Celo politično demokracijo so v mnogih nekdanih socialističnih državah oslabile omejitve državljskih pravic državljanov in posameznih manjšin. Pa tudi cenzura in represivne države, ki se utemeljujejo v reformuliranih, na novo zbu-
jenih in seveda na novo odkritih izmišljenih tradicijah, postajajo bolj vidne skupaj z vračanjem v, kot bi rekli z Bourdieujem, *habitus*, ki korenini v predkomunističnem obdobju. Koliko tak razvoj – seveda bi ga kazalo bolj natančno raziskati – pomeni, da nam spet enkrat v zgodovini ni uspelo prevladati nasilnih držav ter »vrednot«, ki generirajo take države, utemeljene v partikularnih in singularnih diskurzih, se zdi težko odgovoriti.¹² Najbrž ni treba posebej poudarjati, da so vzgojno-izobraževalne prakse občutljive na tako okolje.

»Ozaveščevanje« (*conscientization*) in razorožitvena vzgoja

Upošteva že samo število mednarodnih nevladnih organizacij, institutov, skladov, univerzitetnih oddelkov, nevladnih organizacij, zunajkurikularnih dejavnosti v mnogih šolah, internetnih domačih strani, publikacij ..., ki se tako ali drugače ukvarjajo z mirovno vzgojo, kajpak ne kaže dvomiti v široko podporo tem dejavnostim. Hkrati je vse to bogastvo or-

¹¹ Jean Baudrillard, *From the Universal to the Singular: The Violence of the Global*, v: Jérôme Bindé (ur.), *The Future of Values*, Paris, New York, Oxford 2004, 20.

¹² Domneva, da nekatere od tako imenovanih novih demokracij doživljajo nekakšen »weimarski sindrom«, se zdi dokaj verjetna. Pojavi, kakršni so izključevanje manjšin, sovražni govor celo v najvišjih nacionalnih ustanovah in drugi pojavi javno izražene nestrpnosti tudi v številnih novih članicah EU, kažejo na to, da taka domneva sploh ni pretirana.